

Eenden met vreemd kroost

Stel een Chileense smient paart met een Filipijnse eend. Daar komen vreemde kinderen van.

De jongens en meisjes uit het nest met nageslacht zien er namelijk verschillend uit. En dat is vreemd, zegt ecooloog Jen-te Ottenburghs van Wildlife Ecology and Conservation. De beide ouders behoren namelijk tot een zogeheten seksueel monochromatische soort. Dat wil zeggen: man en vrouw zien er hetzelfde uit. Maar de kinderen dus niet.

Ottenburghs publiceert erover in *Eco-gy and Evolution*. Het verschijnsel vond

plaats in de 'stal' van vogelhouder Jan Harteman

Man en vrouw zien er hetzelfde uit, maar de kinderen dus niet

uit Winssen. Harteman houdt en kweekt watervogels. Op kruisingen zit hij doorgaans niet te wachten. Maar hij kent Ottenburghs en zijn onderzoek naar

kruisingen. En dus stuurde hij hem een mailtje. 'Of het interessant was. Anders gingen ze de pot in.'

'Ik heb hem gevraagd ze op te laten groeien', vertelt Ottenburghs. 'Kruising tussen deze twee soorten is nog nooit beschreven.' Dat ligt ook niet voor de hand. De beide soorten eenden leven, zoals hun naam al doet vermoeden, ver van elkaar. Ze komen normaal gesproken nooit met elkaar in contact.

Evolutie teruggedraaid

De beide ouders horen volgens Ottenburghs tot evolutionaire lijnen die zo'n 13 miljoen jaar geleden uit elkaar zijn gegroeid. De voorouders waren toen waarschijnlijk nog seksueel dimorf: ze zagen er verschillend uit. In de loop der evolutie is dat verschil in uiterlijk verdwenen. De kruising bij Harteman heeft feitelijk miljoenen jaren evolutie teruggedraaid.

De mannelijke nakomelingen. Foto Jan Harteman

Maar die innovatie is geen blijvertje. De eieren van de jongen blijken onvruchtbaar. De vreemde eenden zijn volgens Ottenburghs interessant om te begrijpen hoe kleurverschillen ontstaan. 'Bij eenden ontstaat de vrouwelijke verendracht door de productie van oestrogene hormonen, aangestuurd door zogeheten 'modifier genes'. Hij vermoedt dat, vanwege het ontstane kleurverschil bij het kroost, deze 'veranderaars' op de sekschromosomen liggen. RK